

Jarkko Tontti

Kielen kriisin ylittäminen vastarintana. Kommentti Olli Sinivaaralle.

Olli Sinivaaran alustuksen päähuomio oli modernissa kriisikokemuksessa, kielen ja kommunikaation mahdottomuudessa. Kuten tiedämme, tätä ilmaisemattomuuden, kielen yhteisyyden ja jakamisen mahdottomuuden mantraa on filosofiassa jankutettu vähintäänkin Nietzschestä alkaen; viimeisimpänä äskettäin kuollut Jacques Derrida. Se osa nykyrunoudesta, joka kuuntelee herkällä korvalla teoreettisia keskusteluja, on ottanut tehtäväkseen tämän uskomuksen runottamisen. Kuten Sinivaara asian ilmaisee, kieli ja kirjallisuus alkavat kehittyä kohti läpeensä outoa singulaarista ja tunnistamatonta muminaa, jota nykyrunoudessa on niin paljon, että on oikeutettua kutsua sitä valtavirraksi. Eurooppalainen, nyt jo muinainen dadaismi, surrealismi, ns. konerunous ja yhdysvaltalainen L-A-N-G-U-A-G-E –runous selvimpinä esimerkkeinä.

Väitän, että vastarintarunouden, jos sellaista on tai voi olla, pitää nimenomaisesti ja tietoisesti vastustaa tätä kliseeksi muuttunutta lähtökohtaa.

Miksikö? Siksi että se perustuu tappiomieliälään ja liioitteluun. Kutsukaamme sitä nietzscheläis-derridalaiseksi virhepäätelmäksi. Se menee jotakuinkin näin: Koska *täydellinen* kommunikaatio ja toisen ihmisen tai tekstin ymmärtäminen on mahdotonta, on *kaikki* ymmärtäminen mahdotonta. Vaikutelmani on, että monet nykyrunoilijat, ehkä ulkomailla useammat kuin Suomessa, ovat ottaneet tehtäväkseen manifestoida tätä kulttuurifilosofista aikalaisuskomusta.

Väärin. Se, että kaikki ymmärtäminen, runoudenkin, on toisin ym-

märtämistä ja väärin ymmärtämistä, ei tarkoita, että ymmärtäminen ja kommunikaatio olisi mahdotonta. Väitän siis, että runo on ennen kaikkea *viesti*, jollekulle kirjoitettu *sanoma*, joka halutaan saada ymmärretyksi. Tämä on kaikkien tekstien, myös Ollin äskeisen alustuksen, ja kaiken puheen välttämätön ominaisuus. Puhe on puhetta jollekulle, runo on kirjoitettu lukijalle, luettavaksi ja ymmärrettäväksi. Toki painottaen sitä, kuten äsken sanoin, että kaikki ymmärtäminen ja lukeminen on loppupeleissä aina toisin eli väärin ymmärtämistä.

Luen tämän lähtökohdan toiveikkaasti myös Olli Sinivaaran alustuksesta, kun hän kirjoittaa, että ehkä on mahdollista saavuttaa jonkinlainen puhdas kieli ja sanomisen jalo yksinkertaisuus. Aivan. Elämme kulttuurisessa tilanteessa, jossa surrealismi ei ole enää surrealismia vaan realismia. Tämän toteamiseksi ei tarvitse kuin viipyillä hetki internetin keskustelupalstoilla tai katsoa televisiosta juonnettua chat-lähetystä. Runous joka toisintaa ja uusintaa kulttuurin kliseisimpiä muotoja ei ole vastarintaa. Ratkaisu moderniin kielen kriisikokemukseen ei ole alistuminen ja pelehtiminen kaikkein irvokkaimmilla kielenkäyttötavoilla. Runouden vastarintaa on kielen mahdollisuuksien hellittämätön tutkiminen, aina uusien keinojen etsiminen, joilla kurkotetaan kohti lukijaa, kohti toista jolle kaikki kommunikaatio, myös runous, on osoitettu. Säpäleiseksi kollaasiksi muuttuneessa sosiaalisessa todellisuudessa lukijan, aina kaukaiseksi jäävän toisen, vakavasti ottaminen on väkevintä vastarintaa.

”Runouden vastarintaa on kielen mahdollisuuksien hellittämätön tutkiminen, aina uusien keinojen etsiminen, joilla kurkotetaan kohti lukijaa, kohti toista jolle kaikki kommunikaatio, myös runous, on osoitettu.”